

Katarzyna Plutecka

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA MŁODZIEŻY NIESŁYSZĄCEJ W INTERNECIE

Abstract

Owing to the revolution which has taken place in the information technology, the Internet has been a social medium with real influence for a social, cultural and vocational life of its users. Moreover, the Internet has become not only a tool for everyday work or interactive communication, but also is used as a source of knowledge. The main aim of the research is to describe the Internet social activity made by deaf young people. The Internet social activity means using the Internet as a way for:

- global communication,
- gaining and transmitting the information,
- making new ones and keeping contacts with the others,
- receiving and offering a help.

Key words: students with a hearing impairments, the Internet social activity, E-generation

Słowa kluczowe: uczniowie z uszkodzonym słuchem, aktywność społeczna w Internecie, E-generacja

WPROWADZENIE

Dokonująca się rewolucja w zakresie technologii informacyjnej i dynamika zmian w środkach masowego przekazu spowodowały kształtowanie się swoistej e-generacji, czyli społeczeństwa korzystającego z globalnej sieci, z postępu informatycznego. Społeczeństwem informacyjnym określa się osoby mające łatwe możliwości komunikowania się i dostęp do takich informacji, które wpływają na poprawę warunków, jakości życia, realizację zawodową oraz wypełnianie powinności obywatelskich¹. W odróżnieniu od

¹ J. Morbitzer, *Pedagogiczne konsekwencje budowania społeczeństwa informacyjnego*, „Edukacja Medialna” 2000, nr 1, s. 29.

Termin społeczeństwo informacyjne pochodzi z Japonii i po raz pierwszy został użyty w 1963 roku przez Tadao Umehama w artykule dotyczącym ewolucyjnej teorii społeczeństwa opartego na „przemysłach informacyjnych”, zob. Y. Ito, *The „Johoka Shakai” Approach to the Study of Communication In Japan*, [w:] *Mass Communication Review Yearbook*, red. G.C. Wilhoit, H. De Bock, Sage, Beverly Hill and London 1981.

poprzednich pokoleń współcześnie młodzi ludzie, urodzenie po roku 1980, są nazywani pokoleniem generacji Y². Przede wszystkim chcą intymności, stałości i bezpieczeństwa, pragną nawiązać relacje interpersonalne i takie możliwości nawiązywania kontaktów społecznych z innymi daje im właśnie Internet³. Dzięki temu medium młode pokolenie może wręcz bezkarnie prezentować swoją osobowość nie obawiając się zdemaskowania, bo ma zapewnioną anonimowość. Można zaobserwować, że wraz z rozwojem Internetu pojawiła się niezwykła łatwość nawiązywania niezobowiązujących kontaktów. W nowoczesnym społeczeństwie człowiek przestaje odczuwać identyfikację z miejscem, z lokalną społecznością i to powoduje jego izolację społeczną. Młodzież szuka swojego miejsca na ziemi i własnej tożsamości. Internet stał się nie tylko narzędziem pracy, źródłem wiedzy, ale formą komunikacji interaktywnej⁴. Mariusz Gwozda (2008) określił go jako ogólnoswiatowy Hyde Park. Prawie wolna od cenzury sieć internetowa przyczyniła się do powstawania forów tematycznych, hobbystycznych, promujących różne style życia, nawet tzw. niszowe. Użytkownikiem globalnej sieci nie są już naukowcy, hobbyści, ale przeciętni obywatele⁵. Internet ma ogromny zasięg, stwarza możliwość dostępu do szybkiej i aktualnej informacji, która jest prezentowana multimedialnie i w atrakcyjnej formie. Umożliwia dostęp do tego, co współcześnie określa się hipertekstem, czyli zbiorem tekstów, myśli, słów. Wystarczy kliknąć na jedno słowo i już znajdziemy odniesienie do innych słów, a nawet obrazów. Dzięki tym walorom poznawczym sieć przyciąga młodego odbiorcę. W związku z tak ogromnym zasięgiem można przypisać Internetowi takie same funkcje, jak innym mass mediom i są to:

- informacyjna, ujawnia się w przekazie informacji w sposób łatwy i przystępny;
- kształcąca, realizowana poprzez prezentowanie treści o walorach poznawczych, umożliwia rozwijanie zasobu wiadomości z różnych dziedzin;
- stymulująca, uwidacznia się w motywowaniu i kształtowaniu twórczej postawy oraz w rozbudzeniu zainteresowań;
- interpersonalna, umożliwia poznawanie problemów innych osób, dzielenia się emocjami;
- wychowawcza, propagująca określone style życia, między innymi poprzez udzielanie porad;
- ludyczna, polegająca na dostarczaniu rozrywki⁶.

Geneza Internetu jest związana z okresem zimnej wojny na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku. Wtedy to rząd amerykański powołał agen-

² Pokoleniu Y przypisuje się też inne określenia, np. Millennium Kids, Millennium Generation, Net Generation, Gen Netters, Echo Boomers, Video Kids., por. W. Cwalińska, *Generacja Y — ponury mit czy obiecyująca rzeczywistość*, [w:] *Internet — fenomen społeczeństwa informacyjnego*, red. T. Zasępa, R. Chmura, Wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2001, s. 33.

³ Zgodnie z opinią Rady Języka Polskiego z 2001 roku, termin Internet rozumiany jako nazwa własna sieci informatycznej powinien być zapisywany przy użyciu wielkiej litery, por. www.rjp.pan.pl

⁴ Istotą interaktywności jest możliwość czynnego i wielostronnego udziału człowieka w procesie komunikacji. Internauta może być równocześnie nadawcą i odbiorcą dzięki cybernetycznemu mechanizmowi zwrotnemu.

⁵ M. Gwozda, *E-globalna komunikacja jako jeden ze społecznych wymiarów Internetu*, [w:] *Internet między edukacją, bezpieczeństwem a zdrowiem*, red. M. Kowalski, Wyd. Maternus Media, Kraków 2008, s. 13.

⁶ E. Chuchro, *O walorach edukacyjnych i kulturotwórczych serwisu dla dzieci i młodzieży* www.junior.reporter.pl, [w:] *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, red. M. Sokółowski, Wyd. PWSZ, Elbląg 2005, s. 163–164.

cję ARPA (Advanced Research Projekt Agency), której podstawowym zadaniem miało być promowanie nauki i technologii militarnej. W trwającym wyścigu zbrojeń po obu stronach żelaznej kurtyny nierozwiązanym problemem było korzystanie z takiego systemu komunikacji, który funkcjonowałby pomimo wojny nuklearnej. Taki projekt znalazł się w raporcie On Distributed Communication Networks, opublikowanym w 1962 roku przez Paula Barana⁷. Efektem dalszych prac było powstanie w Stanach Zjednoczonych sieci komputerowej ARPANET, która została podzielona na sieć wojskową i sieć naukową. Sieć naukowa po połączeniu z innymi rozbudowanymi sieciami utworzyła nowy system o zasięgu ogólnoswiatowym, właśnie Internet⁸. W początkowym okresie funkcjonowania, przez prawie 25 lat Internet był domeną rządu i środowisk naukowych⁹. Czynnikiem, które miały wpływ na jego ewolucję była przede wszystkim technologia, a także czynniki strategiczne: ekonomia, polityka. Wciąż istnieje konieczność rozwoju Internetu i dostosowywania go do potrzeb i pragnień współczesnego użytkownika. R.A. Spinello (1995) dostrzegł trzy cechy tak ekspansywnego rozwoju Internetu:

- 1) brak planowości,
- 2) fragmentaryczność,
- 3) brak jakiegokolwiek scentralizowanej kontroli¹⁰.

To właśnie niewielkie możliwości cenzury, swoboda komunikacji sprawiły, że niektóre totalitarne państwa zabroniły swoim obywatelom dostępu do Internetu i zmusiły ich do korzystania z usług operatorów, których działalność jest ściśle kontrolowana przez władze publiczne¹¹.

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE I PRÓBA BADAWCZA

Dotychczas w Polsce nie były prowadzone badania diagnozujące postawy uczniów niesłyszących wobec Internetu. Szczególne zainteresowanie tym problemem wynika z aktualności wymiaru i wpływu Internetu na przemiany w życiu. Istnieje potrzeba systematycznych badań wyjaśniających znaczenie Internetu dla funkcjonowania młodzieży niesłyszącej. W przeprowadzonych badaniach zastosowano metodę sondażu diagno-

⁷ Wypada podkreślić, że Paul (Paweł) Baran był amerykańskim uczonym polskiego pochodzenia. Urodził się w 1926 roku w Grodnie, a dwa lata później jego rodzina wyjechała na stałe do Filadelfii. P. Baran ukończył inżynierię na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles. Przełomem w jego karierze zawodowej było podjęcie pracy dla RAND Corporations w dziale komputerów. Wtedy wpadł na pomysł podzielenia informacji na bloki danych i rozproszenia sieci komputerowych. Stwierdził, że do roku 2000 ludzie będą używali tych sieci do robienia zakupów i czytania informacji. Kandydaturę P. Barana zgłoszono do Pantetonu Wynalazków i Odkrywców Polskich. Ten wybitny twórca technologii leżącej u podstaw Internetu zmarł 26 marca 2011 roku w Kalifornii.

⁸ K. Majgier, *Internet jako przestrzeń komunikacyjna*, „Przegląd Psychologiczny” 2000, nr 2, s. 158.

⁹ K. Hafner, M. Lyon podważają fakt, że Internet był tylko odpowiedzią na kłopoty związane z zimną wojną. Autorzy podkreślają wymianę naukową między Stanami Zjednoczonymi a CERN (Europejskie Centrum Badań Nuklearnych). To właśnie Sieć (Web), obecnie podstawowy składnik Internetu jest osiągnięciem naukowym CERN, zob. K. Hafner, M. Lyon, *Where Wizards Stay Up Late: The Origins of the Internet*, Touchstone, New York 1996.

¹⁰ R.A. Spinello, *Ethical Aspects of Information Technology*, Prentice-Hall, Engelwood Cliffs, New Jersey 1995.

¹¹ W Chińskiej Republice Ludowej projekt ograniczania dostępu do Internetu nosi nazwę Projekt Złota Tarcza i jest realizowany od 1998 roku. Całkowitą blokadę wyszukiwarki Google stosuje się też w innych krajach, np. w Iranie, Wietnamie, Korei Północnej.

stycznego, w ramach którego wykorzystano techniki: ankietę i analizę dokumentów. Narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety wzorowany na wieloetapowym kwestionariuszu *Diagnoza Internetu 2009* autorstwa J. Milewskiego, P. Toczyńskiego. Główny problem badawczy sformułowano w postaci pytania: Jaka jest aktywność społeczna w Internecie młodzieży niesłyszącej? Przez aktywność społeczną w Internecie należy rozumieć wykorzystanie sieci jako sposobu komunikacji ze znajomymi, przekazywanie i pozyskiwanie informacji, nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów interpersonalnych oraz udzielanie i otrzymywanie pomocy¹².

W związku z tak sformułowanim głównym problemem badań, zaproponowano następujące problemy szczegółowe:

1. Jakie jest miejsce Internetu w życiu badanych uczniów?
2. Jaka rolę pełni Internet w życiu badanych uczniów?
3. Kiedy i jak często badani uczniowie korzystają z Internetu?
4. Jakie są upodobania internetowe badanych uczniów niesłyszących?
5. Jakie portale internetowe przeznaczone dla niesłyszących znają badani?

W prezentowanych badaniach uczestniczyło 64 uczniów niesłyszących w wieku od 16 do 20 lat, którzy uczęszczali do Liceum Ogólnokształcącego bądź Technikum w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Młodzieży Niesłyszącej w Krakowie lub do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Młodzieży Niesłyszącej im. J. Sikorskiego w Poznaniu. W badanej populacji było 30 chłopców (co stanowi 47%) i 34 dziewcząt (53%). Analiza empiryczna wykazała, że 34 niesłyszących uczniów (co stanowi 53%) mieszka na wsi, 26 uczniów (41%) — w małych miasteczkach, a pozostałych 4 badanych (6%) w dużym mieście. W badanej grupie najczęstszą przyczyną głuchoty (u 26 uczniów, co stanowi 41%) były uwarunkowania genetyczne. Następnym czynnikiem etiologicznym, który spowodował uszkodzenie słuchu, ale w okresie życia płodowego u 7 badanych (11%) były choroby matki: wirusowe, bakteryjne albo pasożytnicze. W kolejnym okresie — okołoporodowym, zadziałały również czynniki zwiększonego ryzyka, które spowodowały u 6 badanych uczniów (9%) uszkodzenie słuchu. Byli również uczniowie, którzy utracili słuch we wczesnym dzieciństwie z powodu stosowania leków ototoksycznych (6 badanych, 9%), a także z powodu przebytych chorób (12 badanych, 19%): zapalenia opon mózgowych, przewlekłego zapalenia ucha środkowego. Niestety, u 7 uczniów (11%) nie udało się ustalić przyczyny głuchoty.

WYNIKI BADAŃ

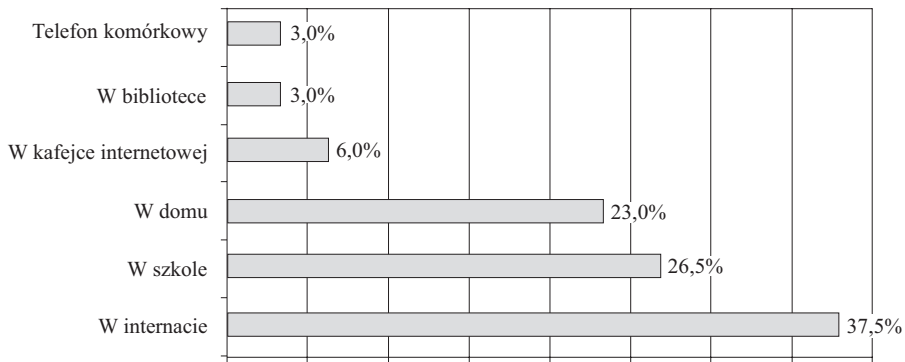
Aktywność społeczna młodzieży niesłyszącej w Internecie była przedmiotem badań przeprowadzonych w maju 2010 roku. Za wskaźniki przyjęto wszystkie informacje, które udzielili badani w kwestionariuszu ankiety. Wstępna analiza materiału empirycznego wykazała, że badani uczniowie niesłyszący są intensywnymi użytkownikami Internetu. Prawie połowa (46%) korzysta z niego kilka razy w tygodniu, 38 badanych (59,5%) wykorzystuje Internet codziennie, 19 badanych (29,5%) — raz w tygodniu, a pozostali tylko kilka razy w miesiącu (5 badanych, co stanowi 8%) albo raz w miesiącu (2 badanych, co stanowi 3%). Najczęściej badana młodzież wykorzystuje możli-

¹² W. Ciemniowski, *Sposób spędzania wolnego czasu i aktywność społeczna internautów*, [w:] *Diagnoza Internetu*, red. K. Krejtz, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009, s. 87.

wość dostępu do Internetu w internacie (24 badanych, co stanowi 37,5%) lub w szkole (17 badanych, 26,5%). Pozostałych 15 uczniów niesłyszących (23,5%) realizuje swoje umiejętności z zakresu techniki komputerowej przede wszystkim w domu. Jako główną przyczynę nieposiadania dostępu do Internetu w domu badani podali wysoki koszt połączenia i abonamentu. Niewielu badanych korzysta z Internetu w instytucjach publicznych, np. w kafejce internetowej (4 badanych, 6%), w bibliotece (2 badanych, 3%). W zestawieniu tym znalazła się również kategoria — telefon komórkowy. Obecnie internauta może łączyć się z Internetem z dowolnego miejsca poprzez telefon komórkowy. Wśród badanych uczniów było 2 (co stanowi 3%), którzy korzystają z tego mobilnego łączenia się z Internetem. Sygnalizując rolę Internetu w życiu młodzieży niesłyszącej należy zwrócić uwagę na to, że podobnie jak inne media oddziałuje na badanych nie tylko poprzez treści, ale też poprzez czas, który mu poświęcają.

Wykres 1

Miejsce korzystania z Internetu przez badanych

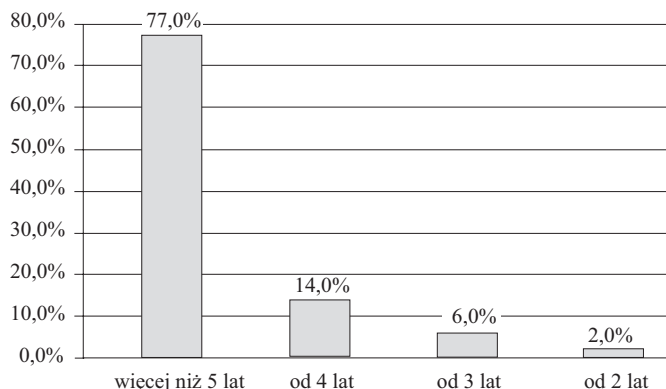
Źródło: badania empiryczne.

Młodzież niesłysząca najczęściej swój wolny czas spędza przed komputerem wieczorem (29 badanych, co stanowi 45%) albo po południu (20 badanych, 31%). Należy również zauważyć niepokojące zjawisko, że 15 badanych uczniów z wadą słuchu (24%) korzysta z komputera w godzinach nocnych. Dalsza analiza wykazała stosunkowo silną korelację między liczbą godzin spędzanych w Internecie a częstotliwością korzystania z niego. Im częściej badani korzystają z Internetu, tym więcej czasu poświęcają na tę czynność w ciągu tygodnia i w ciągu dnia. Okazało się, że dominującym wzorcem korzystania z Internetu są całodzienne sesje, a nie schemat polegający na dużej częstotliwości krótkich wejść do Internetu, aby sprawdzić pocztę elektroniczną. Można śmiało powiedzieć, że uczniowie niesłyszący to użytkownicy Internetu z dużym doświadczeniem. W badanej populacji większość z nich to osoby o stażu korzystania z Internetu dłuższym niż 5 lat (49 badanych, 77%). Od 4 lat (9 badanych, 14%) i od 3 lat korzysta z Internetu mniejszość, bo 4 badanych (co stanowi 6%), a zaledwie od 2 lat tylko 2 badanych, czyli znikomy procent (3%). Rozkład częstości stażu badanych w Internecie obrazuje wykres 2. Staż sprzyja korzystaniu z Internetu i poświęcaniu czasu na tę czynność (z większą częstotliwością i większą intensywnością). W kontekście niniejszej analizy

pojawiają się pytania: czy tak długi czas spędzany przez młodzież niesłyszącą w wirtualnym świecie Internetu nie powoduje zagubienia w środowisku domowym, szkolnym, a także czy badani są świadomi swoich wyborów (między tym, co potrzebne, a tym co szkodliwe).

Wykres 2

Procentowy rozkład odpowiedzi w zmiennej „staż w Internecie”

Źródło: badania empiryczne.

Kolejna analiza celów korzystania z Internetu pozwoliła wskazać obszary funkcjonowania badanych w sieci. Pytania o cele korzystania z Internetu były zadawane w siedmiostopniowej skali typu Likerta. Uczniowie niesłyszący mieli wskazać w jakim celu korzystają z Internetu (tabela 1) i zaznaczyć jedną z wybranych odpowiedzi: nigdy/rzadziej niż raz w miesiącu/raz w miesiącu/2–3 razy w miesiącu/raz w tygodniu/kilka razy w tygodniu/codziennie¹³.

Badani uczniowie wykorzystują Internet w różnych celach. Najczęściej realizowane są cele społeczne, komputerowe oraz cele informacyjne, a najrzadziej cele finansowe, kreatywne, praktyczne. Fakt ten można wytłumaczyć ogólnymi tendencjami panującymi wśród użytkowników Internetu, gdzie wśród głównych celów dominuje zdobywanie informacji i kontakty z innymi osobami. Największą aktywność w Internecie wykazują badani w obszarze celów społecznych. Dzięki sieci internetowej mają nieograniczone możliwości porozumiewania się i dlatego podtrzymują kontakty z innymi (liczba przypadków — 517), nawiązują nowe znajomości (liczba przypadków — 422), uzyskują informacje o innych osobach (liczba przypadków — 402), a także dzielą się zdjęciami z bliskimi (liczba przypadków — 314). W znacznym stopniu wykorzystują Internet w celach typowo komputerowych. Młodzież niesłysząca przede wszystkim korzysta z gier online (liczba przypadków — 414), ogląda filmy (liczba przypadków — 398) lub ściąga filmy online (liczba przypadków — 390), ściąga oprogramowanie (liczba przypadków — 363) i uzyskuje pomoc w używaniu oprogramowania oraz kom-

¹³ Dane w pytaniach dotyczących celów korzystania z Internetu zostały zakodowane wartościami od 2 do 8, przy czym im większa wartość, tym częściej badany korzystał z Internetu w danym celu.

Tabela 1

Hierarchia celów korzystania z Internetu przez młodzież niesłyszącą

Cel korzystania z Internetu	Społeczny	Komputerowy	Informacyjny	Finansowy	Praktyczny	Kreatywny
Podtrzymywanie kontaktu z innymi	517					
Nowe znajomości	422					
Informacje o innych osobach	402					
Dzielenie się zdjęciami z bliskimi	314					
Gry online		414				
Oglądanie filmów online		398				
Ściąganie filmów, muzyki		390				
Pomoc w używaniu oprogramowania i komputera		370				
Ściąganie oprogramowania		363				
Korzystanie z poczty e-mail			508			
Korzystanie z komunikatorów internetowych			448			
Informacje o produktach/ usługach			373			
Korzystanie z portali informacyjnych			285			
Grupy dyskusyjne			238			
Zakup produktów				340		
Informacje finansowe				165		
Znalezienie pracy				134		
Obsługa konta bankowego				129		
Mapy online					240	
Informacje na temat zdrowia					222	
Kursy i szkolenia online					196	
Kontakt z urzędem					132	
Znajdowanie ofert nieruchomości					132	
Komentowanie na blogach i forach						196
Prowadzenie bloga						193
Prowadzenie strony www						149
Publikacja własnej twórczości						132

Źródło: badania empiryczne.

putera (liczba przypadków — 370). To, co jeszcze wyróżnia tę grupę badawczą to częste korzystanie z poczty elektronicznej (liczba przypadków — 508) i z portali informacyjnych, takich jak: Onet, Interia, Wirtualna Polska itp. (liczba przypadków — 285), a także komunikatorów internetowych, np. Gadu-Gadu, Tlen, Skype (liczba przypadków — 448). Załatwianie konkretnych spraw finansowych przez Internet jest dla młodzieży niesłyszającej problematyczne. Warto zaznaczyć, że jednak starają się aktywnie szukać informacji o produktach lub usługach (liczba przypadków — 373) i uczestniczyć w grupach dyskusyjnych (liczba przypadków — 238). Wysoką aktywność internetową w tym obszarze wykazują w robieniu zakupów (liczba przypadków — 340), ale rzadko szukają pracy (liczba przypadków — 134) i korzystają z kont bankowych (liczba przypadków — 129). Niestety, badani nie korzystają w dużym stopniu z praktycznych zasobów Internetu. Sporadycznie szukają informacji na temat zdrowia (liczba przypadków — 222), możliwości czy przemieszczenia się dzięki mapom online (liczba przypadków — 240). Młodzież niesłyszająca prawie w ogóle nie kontaktuje się z urzędami (liczba przypadków — 132) i nie szuka ofert nieruchomości (liczba przypadków — 132). Najmniej liczną grupę w badanej populacji stanowią uczniowie niesłyszający realizujący aktywnie cele kreatywne. Analiza empiryczna wykazała, że badani niechętnie prowadzą blogi (liczba przypadków — 193), komentują na blogach i forach (liczba przypadków — 196), prowadzą strony www (liczba przypadków — 149) czy prezentują własną twórczość (liczba przypadków — 132). Fakt, że wśród najrzadziej realizowanych celów znalazły się cele: finansowy, praktyczny i kreatywny może wynikać z niskiego zaufania badanych uczniów niesłyszających do Internetu. Można wnioskować, że nie traktują go jako wiarygodnego źródła informacji i bezpiecznego środka komunikacji. Z kolei taki poziom zaufania jest najprawdopodobniej efektem małego doświadczenia badanych w korzystaniu z Internetu i niskiego poziomu kompetencji komunikacyjnej.

Kolejnym diagnozowanym problemem w opiniach badanych była znajomość portali przeznaczonych dla osób niesłyszających. Najpopularniejszym portalem wśród badanej populacji uczniów niesłyszających jest strona www.onsi.pl (39 badanych, 29%). Jest to rozbudowana strona internetowa, na której zamieszczone są aktualne wydarzenia dotyczące społeczności osób niesłyszających. Ponadto internauci mogą obejrzeć tłumaczone na język migowy bieżące informacje z kraju i ze świata. Portal deaf.pl stanowi drugą chętnie wybraną przez badanych stronę internetową (25 badanych, 19%). Stanowi on rozbudowane forum podzielone na kilka kategorii: Forum (aktualności, regulamin, pytania, opinie), International Deaf — English Only, Wokół nas, Edukacja, Sport, Rozrywka, Komputery, Hydepark, Centrum informacji.

Pozostałe wskazane przez badanych uczniów portale przeznaczone dla osób niesłyszających to:

- slaboslyszacy.pl (19 badanych, 14%),
- glusi.pl (15 badanych, 12%),
- strony oddziałów PZG (12 badanych, 9%),
- deafhello.com (10 badanych, 7%),
- slysze.edu.pl (10 badanych, 7%),
- implancik.org.wizytowka.pl (4 badanych, 3%).

Zdecydowana większość badanych przyznała, że chętnie korzysta z wyżej wymienionych portali, ponieważ są przeznaczone właśnie dla osób niesłyszających (48 badanych, 46%) i zawierają strony, których treści są dla nich zrozumiałe (29 badanych, 28%). Pozostali uczniowie niesłyszający stwierdzili, że informacje zawarte na stronach dla nie-

słyszących są dla nich interesujące (12 badanych, 11,5%) i znajdują tam potrzebne im informacje (10 badanych, 9,5%), a także mają szansę spotkać więcej osób podobnych do siebie (6 badanych, 5%).

REFLEKSJE KRYTYCZNE

Przeprowadzone badania diagnostyczne wykazały, że Internet jest swoistym medium społecznym i stanowi dla młodzieży niesłyszącej źródło informacji i rozrywki. Wirtualny świat Internetu oddziałuje na badanych poprzez czas, sposób przekazu i treści. Można śmiało określić ich mianem *homo mediens*. Styl symboliczny odbioru przekazu treści w Internecie wymaga wysokiego poziomu kompetencji komunikacyjnej. Niestety uczniowie niesłyszący mają trudności w komunikacji interpersonalnej, ponieważ uszkodzenie słuchu utrudnia naturalny rozwój mowy, ogranicza ich zakres doświadczeń w sferze społecznej. Przywołując rozważania Janusza Morbitzera na temat funkcjonowania człowieka w medialnym świecie wciąż pojawia się sceptyczne pytanie: dokąd zmierzasz współczesny internauto?¹⁴ Wydaje się, że młode pokolenie niesłyszących jest skazane na korzystanie z zasobów Internetu i paradoksalnie doświadcza zniewolenia medialnego. Chcą być niezależni, wyzwoleni, a przecież rezygnują z aktywności społecznej.

W świetle przeprowadzonych badań wydaje się zasadne przemyślenie praktycznych rozwiązań, które przyczynią się do świadomego korzystania badanych uczniów z Internetu. Konieczna jest powszechna edukacja selektywnego, ale i twórczego wykorzystywania przekazu medialnego, poszerzanie wiedzy na temat szkodliwego oddziaływania Internetu na psychikę, sferę emocjonalną i zainteresowania poznawcze młodzieży. Bezkrytyczne korzystanie z informacji zawartych w Internecie powoduje analfabetyzm funkcjonalny. Przeprowadzone badania nie ujawniły czy młodzież niesłysząca jest świadoma tych i innych zagrożeń¹⁵.

Przedstawione problemy badawcze można traktować jako początek dyskusji wymagającej refleksji i dalszych działań związanych z przemyślaną aktywnością społeczną młodzieży niesłyszącej.

¹⁴ J. Morbitzer, *Quo Vadis Homo Mediens?*, Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych, Wydawnictwo Oddziału Polskiej Akademii Nauk, Kraków, tom LXIII, 2010.

¹⁵ Jedną z najnowszych klasyfikacji uzależnienia od Internetu podaje J. Biała, dzieląc uzależnienie na trzy sfery: zieloną, pomarańczową i wymagającą już terapii — czerwoną, por. J. Biała, *Zagrożenia w wychowaniu dziecka we współczesnej rodzinie polskiej*, Wyd. Akademii Świętokrzyskiej, Kielce 2006, s. 106.

Katarzyna Plutecka

THE INTERNET SOCIAL ACTIVITY OF THE YOUNG WITH HEARING IMPAIRMENT

Summary

The article has the theoretical and empirical nature and concerns the Internet social activity of the young with hearing impairment. The research was based on the method of diagnostic survey with a survey technique elements. The survey questionnaire as a tool for the study was based on the multistage Internet Diagnose by J. Milewski, P. Toczyski. The article is based on the opinions of 64 pupils with a hearing impairments. They were questioned about the role and meaning of the Internet in their life, the Internet preferences, and their knowledge of websites for people with hearing disabilities. The empirical analyze has shown that a dominant areas of their internet activities are social, computer and informative aims, while a financial, creative and practical aims are realized the most rarely. The fact can be explained by a general tendencies among the Internet users: to gain information and get contact with the others as the main aims of the network usage. The surveyed group can be defined as the E-generation which takes advantages of a global network, information technology progress and functions in the media world. They are the generation who gains a knowledge, creates their beliefs and attitudes using the new informative technology in a conscious and cautious way.